

О.В. Зірко, аспірант,
Харківський національний економічний університет
м. Харків, Україна
zirko85@mail.ru
науковий керівник к.е.н., доц. Гриневич Л.В.

ХАРАКТЕРИСТИКА ФАКТОРІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА КОН'ЮНКТУРУ РИНКУ ПРАЦІ

У різних сферах економіки, у тому числі в сфері трудових відносин спостерігається ряд соціально-економічних перетворень при переході України з командно-адміністративних засад функціонування на ринкові. Найважливішим чинником трансформаційних перетворень в Україні, сутнісною рисою ринкової економіки є ринок праці. На його основі організується ефективне використання людських ресурсів суспільства, створюються конкурентні умови в сфері соціально-трудова відносин, які, з одного боку, ведуть до вдосконалення якісних характеристик робочої сили, а з іншого, забезпечують ефективну зайнятність населення в суспільному господарстві, рішення цілей підвищення добробуту всіх членів суспільства [1]. Ринок праці як і будь який інший ринок представляє собою складову соціально-економічного розвитку держави, але як свідчить міжнародний досвід розвинутих країн без втручання держави ринковий механізм не в змозі ефективно саморегулюватися з урахуванням інтересів усіх соціальних груп населення.

Регулювання ринку праці має на меті досягнення ефективної збалансованості між попитом і пропозицією робочої сили. В умовах ринкових відносин будь-які диспропорції у виробництві призводять до порушення пропорцій ринку праці, тобто співвідношень між сукупною величиною попиту на робочу силу та її пропозицією, у тому числі за галузями, регіонами, а також між попитом на окремі професії, спеціальності та їх пропозицією [2]. Особливо проблеми структурної збалансованості загострюються в період кризи економічної та суспільної сфери. В період кризи економіки, особливої актуальності набувають питання дослідження проблем, які пов'язані з формуванням та регулюванням попиту та пропозиції на ринку праці, з аналізом та прогнозуванням кон'юнктури ринку праці.

Нині всі економічно розвинені країни, і їх міжнародні організації приділяють першочергову увагу проблемам зайнятості та регулювання ринку праці як таким, без вирішення яких не можна забезпечити соціально-економічну стабільність країни [3, С. 187]. Але методи, форми, способи, масштаби державного втручання в цих країнах різні. Масштаби регулювання зайнятості в зарубіжних країнах, напрями і темпи їх змін визначаються розмірами виробництв і видів діяльності та тенденціями і їх швидкістю, зрушеннями у структурі економіки [4, С. 103].

Заходи регулювання зайнятості в економічно розвинених країнах показують значні масштаби втручання держави в трудові відносини, яке, з одного боку, є виваженим і програмно-плановим та ґрунтується на наукових прогнозах і довгостроковій політиці, враховуючи загальноекономічну кон'юнктуру, а з іншого — не втручається у власне підприємницьку діяльність, яка до того ж стає ефективнішою за рахунок державних програм [3, С. 189].

Серед першочергових завдань формування механізму регулювання ринку праці необхідно виділити визначення факторів впливу на ринок праці, зокрема, окремо факторів впливу на попит робочої сили та факторів впливу на пропозицію робочої сили. В економічній літературі фактори, які впливають на ринок праці класифікують за різними ознаками. Проведене теоретичне дослідження існуючих класифікацій факторів впливу на ринок праці дозволило зробити висновок, що основною їх класифікаційною ознакою є зміст факторів. На рис. 1 представлено узагальнену схему класифікації основних факторів, що впливають на кон'юнктуру ринку праці в залежності від попиту та пропозиції.

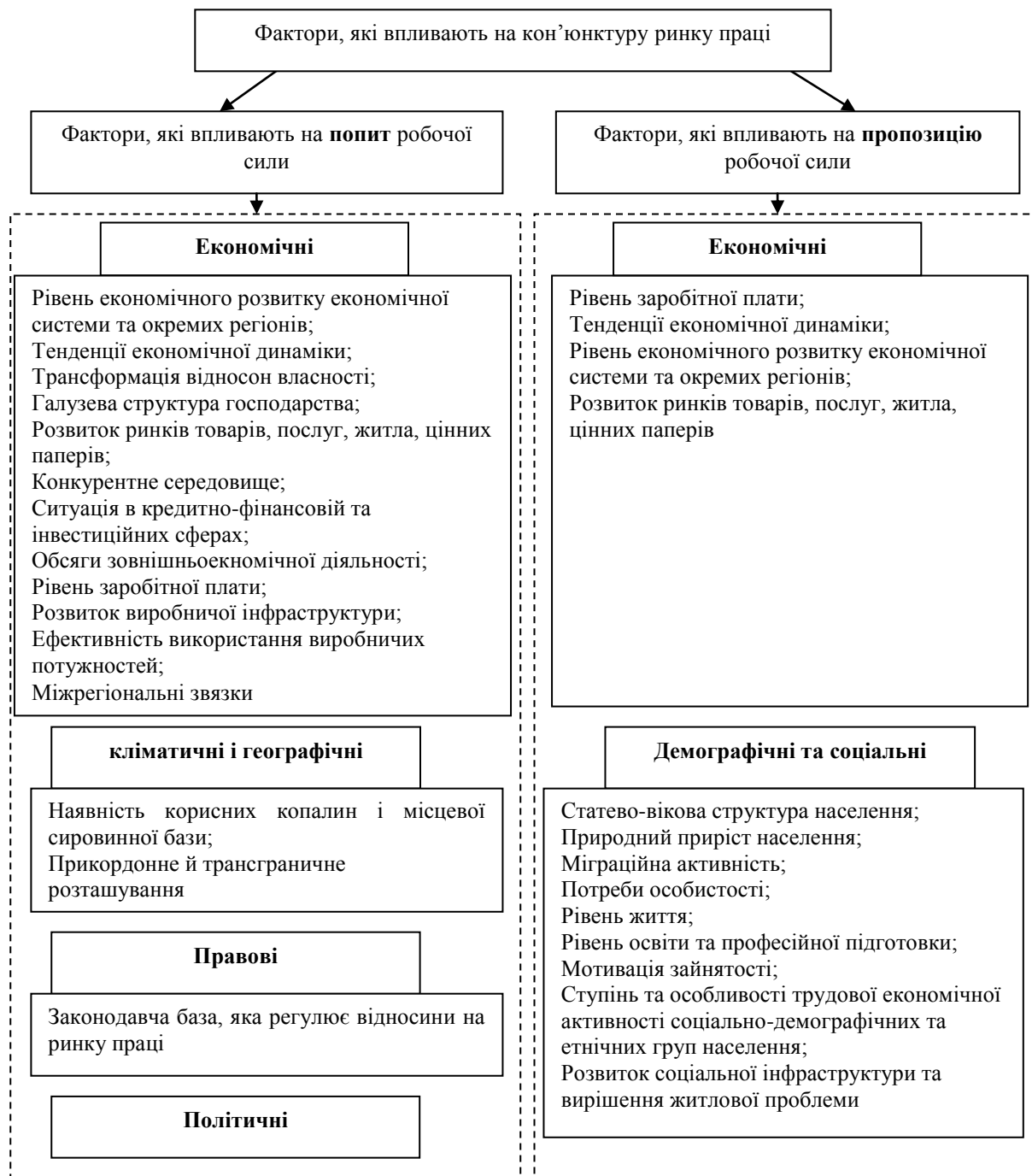

Рис. 1. Фактори, які впливають на кон'юнктуру ринку праці

Серед факторів, які впливають на попит робочої сили необхідно виділити як найбільш впливові економічні, а серед факторів, які впливають на пропозицію робочої сили - соціально-демографічні.

Необхідно відзначити, що сила впливу окремих факторів різниться залежно від рівня соціально-економічного розвитку країни, у тому числі окремих регіонів, зрушеннями в економіці країни. Особливе значення ці фактори здобувають в період кризи економіки, що безумовно треба враховувати при формуванні механізму державного регулювання ринку праці.

Список літератури: 1. Рынок труда - система отношений управления человеческими ресурсами [Электронный ресурс] / А.П. Дударь, М.М. Игошин // Культура народов Причерноморья. — 2005. — №63. — С. 45-53 // http://www.nbuv.gov.ua/Articles/Kultnar/knp63/knp63_45-53.pdf 2. Поняття ринку праці, його елементи і функції [Электронный ресурс] // <http://trackls.narod.ru/stat/stat3.html>. 3. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносини: Підручник. — 3-те вид., випр. і доп. — К.: Т-во «Знання», КОО, 2007. — 559 с. 4. Качан Є.П., Шушпанов Д.Г. Управління трудовими ресурсами: Навч. Посібник. — К.: Вид. Дім «Юридична книга», 2003. — 258с.